

FONS PARRÒQUIA DE SANT RAFAEL DE FIGARÓ I VALLCÀRQUERA. DESCRIPCIÓ

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT AMGr 09 58
Nivell de descripció	Fons
Títol	Parròquia de Sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera
Dates	Dates de creació: 1139-1936 Dates d'agregació: 1497/s.XIV-1936
Volum i suport	0,7 metres, paper 4 pergamins (15x23,18x42, 26x28 i 31x33 cm)

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor Parròquia de Sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera

Història del productor Els orígens cal buscar-los en el procés de *parroquialització* que es va produir arreu del territori català al llarg de l'època medieval. En un primer moment, l'església fou sufragània de Sant Esteve de la Garriga i se sap que, posteriorment, va romandre sota la jurisdicció del prior del monestir de Santa Maria de l'Estany (a partir de 1139 dC), tot i que es va acabar consolidant com a església parroquial independent, com a molt tard, a finals de la baixa edat mitjana.

Durant l'edat moderna, la Parròquia de Sant Pere de Vallcàrquera tenia jurisdicció sobre l'església sufragània de sant Cristòfor de Montegues i l'església de sant Rafael de Figaró, ambdues, enclavades dins els límits del seu terme parroquial. Ara bé, el desenvolupament demogràfic de la regió, que va provocar un increment notable de la població resident a la zona del Figaró, va facilitar que, l'any 1868, s'acordés traslladar la *parroquialitat* de l'església de sant Pere al temple de sant Rafael de Figaró, de manera que el rector de Vallcàrquera hi va fixar la seva residència l'any 1897, després d'anys de litigis i tensions entre les dues institucions.

Durant les dues primeres dècades del segle XX, l'església de sant Pere va actuar com a tinença de sant Rafael de Figaró, per la qual cosa la regió era coneguda com a parròquia de sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera, però, l'any 1920, per raons d'indole demogràfica, es va decidir suprimir la tinença esmentada, de manera que, des d'aleshores, el terme es coneix simplement com a Parròquia de Sant Rafael de Figaró.

Història arxivística

La necessitat de gestionar els afers de la parròquia i poder demostrar documentalment les vies per les quals li havien pervingut els seus drets va provocar que, al llarg de l'edat moderna, es portessin a terme diverses actuacions arxivístiques per organitzar el fons i poder-ne recuperar fàcilment els documents. L'any 1635, es van inventariar els testaments i altres instruments notariais custodiats a l'arxiu, i, posteriorment, es va tornar a inventariar el conjunt, confeccionant un inventari dels instruments notariais més rellevants, ordenat segons un criteri alfabètic. En la mateixa època, es van elaborar índexs de les escriptures dels manuals notariais, com a mínim, d'una part. Així mateix, es va separar la documentació patrimonial que explicitava els drets de particulars que havien pervingut a l'església o donacions quantioses que hi havien fet, la qual cosa es podia identificar gràcies a la reutilització de documents antics considerats inservibles, on s'anotava el cognom de la família en qüestió (per exemple, "Papers de Dosrius").

Posteriorment, al llarg del segle XIX, la rectoria es va preocupar d'organitzar la documentació que arribava dels òrgans de govern de la diòcesi, la qual cosa es va materialitzar en el regest que es va anotar al marge i al dors de bona part dels edictes i circulars impreses que van arribar des de Barcelona.

Dades sobre l'ingrés L'Arxiu Municipal no disposa de dades d'aquest ingrés.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons de la Parròquia de Sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera recull la documentació produïda i rebuda per la institució en el desenvolupament de les funcions habituals de les parròquies al llarg de l'edat mitjana i, sobretot, de les èpoques moderna i contemporània.

Com a ens integrat en la diòcesi de Barcelona, aquest fons recull una quantitat ingent de circulars i edictes impresos, majoritàriament del segle XIX, que el bisbat enviava al rector de Sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera a fi que publicués les disposicions reials o eclesiàstiques dels seus superiors de govern i en difongués el contingut entre la població, el qual versa, principalment, sobre aspectes de la vida política i religiosa de les èpoques en les quals es van elaborar (0,4 m). Així mateix, aquest fons conté correspondència del segle XIX remesa entre la parròquia i el bisbat. En destaquen els oficis en els quals es comenta el procés del trasllat de la *parroquialitat* de l'església de sant Pere a la de sant Rafael.

També en l'àmbit de les relacions de la parròquia amb el bisbat, cal destacar la presència d'un informe de 1927 elaborat pel rector de Sant Rafael, en el qual tramet al bisbe la informació que li havia sol·licitat en el marc de la darrera visita pastoral; proporciona dades rellevants

sobre la situació i l'evolució de la parròquia. Encara més rellevant és la presència de dues consuetes, redactades els anys 1891 i 1930, que recullen els costums de la parròquia sobre les misses i rogatives que s'oficiaven al llarg de l'any i els actes de culte que s'hi practicaven.

Amb relació a l'administració interna de la parròquia, cal destacar que aquest fons conté diversos llegats pietosos i fundacions d'aniversaris d'època moderna, així com relacions i inventaris de les misses que el rector havia d'oficiar com a conseqüència dels llegats testamentaris fets a favor de la parròquia (0,1 m).

Pel que fa a la vessant econòmica de l'administració parroquial, el fons integra documentació d'índole patrimonial (establiments, censals, testaments i similars) de diverses famílies rellevants, sobretot, dels Xicola i dels Dosrius, que la parròquia va reunir perquè constituïa la base legal que demostrava drets i propietats que havien acabat pervenint a la institució (0,1 m).

Finalment, cal destacar que el fons recull alguns manuals notariais elaborats en l'escripció parroquial, a cavall de l'edat mitjana i l'edat moderna (0,1 m). I, com a peça més singular del conjunt, podem destacar un petit fragment de pergamí del segle XIV que conté una partitura musical, probablement emprada durant els actes litúrgics celebrats a l'església de sant Pere.

Sistema d'organització Atès el reduït volum d'aquest fons, no s'ha considerat necessari confeccionar un quadre de classificació; l'organització del fons s'ha fet per ordenació cronològica dels seus documents.

Informació sobre avaluació i tria No s'ha realitzat cap actuació d'avaluació i tria.

Incrementos No se'n preveuen.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés Lliure accés.

Condicions de reproducció La reproducció dels documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de l'Arxiu Municipal de Granollers.

Llengües i escriptures dels documents Llatí, català i castellà.

Característiques físiques i requeriments tècnics En general, la documentació presenta un bon estat de conservació. Alguns, però, estan esquinçats i hi ha un parell d'unitats documentals afectades per l'ús de la tinta ferrogàl·lica, la qual cosa en dificulta la lectura.

Instruments de descripció

En finalitzar el tractament d'aquest fons, s'ha elaborat la fitxa de descripció i el catàleg de documents que es presenta de manera cronològica. Aquests instruments es poden consultar al web municipal, a la secció de l'Arxiu.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització d'originals

El document més antic d'aquest fons és una còpia d'una donació de l'any 1139 que es conserva a l'Arxiu Capitular de Barcelona (ACB).

Documentació relacionada

Hi ha altres sèries documentals generades per la mateixa institució que actualment es conserven a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV), a la secció de Fons parroquials.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data

Direcció: Roser Rodríguez Baches
Tractament documental: Aram Magrins Gol, abril de 2013.

Fonts

La pròpia unitat de descripció.
Per a la Documentació relacionada, s'ha utilitzat el *Catàleg de fons parroquials de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic*.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.